

Sag. Jeg mener ikke, at jeg ønsker, der maa komme en Fæstning ud deraf, thi jeg ønsker, at Landet maa blive bestaaende. Jeg ønsker ikke at gjøre Noget saa uforstandigt og saa farligt for Landets Selvstændighed som at bygge en Fæstning ved Kjøbenhavn. Men jeg ønsker, at dette Udvalg maa gjøre det, som det kan, for at der kan komme en Forstaaelse her i Danmark mellem Lovgivningsfaktorerne, Landets lovlige Repræsentation om, hvilken Forsvarsplan, der i Fremtiden skal følges. Det anser jeg nemlig for næsten lige saa vigtigt og nødvendigt, som jeg overhovedet anser Forstaaelsen om, hvilken Politikk, der skal føres her i Landet med Hensyn til Lovgivningen. Det, der nu sker her i Landet, kan være tilfredsstillende for Enkelte, men det er en Skam for Landet. Den Politikk, der drives her i Landet, ved Provisorier, Magtbud, Uordner og alle disse Uregelmæssigheder og Negativitet paa andre Omraader, er en Skam for Landet. Hvis der er Mogle, der ere stolte af dette, er det ganske naturligt en Følge af Partiovhidsjelsen, men den ærede Minister kan være ganske rolig for, at udenfor Landets Grænser, hvor man ser lidenstabsløst paa det, der skeer herhjemme, ere Alle enige om, at det er en stor Skandale, og den Maade, hvorpaa man hidtil har behandlet Forsvarssagen ved patriotiske Prafer, ved at kaste Argumenter i Hob, som ikke betyde Noget — ja, jeg sigter her til det, som jeg berørte i Begyndelsen af mit Foredrag, Opfordringen til os om at fremsætte en positiv Forsvarsplan — er ikke meget bedre end det Andet. Men kunde vi komme til det Punkt, at vi tog denne Sag lidenstabsløst og forstandigt, tror jeg, at det meget hurtig vilde vise sig, at der er et meget stort Flertal her i Befolkningen, der er enig om, at Forsvarssagen kræver en Løsning, der paa den ene Side sikrer os mod alle de Eventualiteter og Farer, som den ærede Minister fører os ind paa — det vil sige en Forsvarsplan paa Grundlag af, at Kjøbenhavn ikke befæstes — og dernæst, at der kræves en Løsning der er forenelig med Landets økonomiske Nødstilstand, altsaa ikke en Løsning, hvor man siger, at det er lige meget, om det koster 100 eller 80 Millioner — jeg veed nu ikke, hvad det koster — men en Løsning, der gjør det muligt for Landet at redde sig økonomisk. Der er slet ikke Tale om at erobre nye økonomiske Opgaver, men kun om at redde sin Existent. Den finansielle og politiske Betragtning er den væsentligste, og derom tror jeg, at der er Haab om, at al sund Fornuft her i Landet vil kunne samle sig, og at vi kunne enes paa det Grundlag at ende en Forsvarspolitik,

der har brugt mange Aar, men for hvert Aar, den er kommen frem, har ført vort offentlige Liv ind paa en sørgeligere, uheldigere og mindre frugtbar Bane. Det mener jeg, Udvalget vil kunne gjøre, selv om det ikke skulde lykkes det at blive færdig strax. Naar det blot arbejder med ærlig Villie, saglige Grunde og Respekt for hinandens konstitutionelle Ret, saa vil det nok lykkes det at tilvejebringe en Forstaaelse, hvorved vi kunne faae Forsvarssagen ind i et nyt Spor.

**Brandes:** Da jeg forleden havde Drødet i denne Sag, tillod jeg mig at præficere denne Forhandlings Niveau, idet jeg haabede paa, at den vilde føre ind i et roligere Spor, hvor man fra det ikke let Overskuelige søgte at nærme sig det Klare. Jeg har faaet den Overbevisning, under Forhandlingen her i Salen, at vi med Hensyn til de forskellige Synspunkter, hvorfra denne Sag kan betragtes, stode os bedst ved fortrinnsvis at beskæftige os med det Finansielle. Hvad det rent Militære, det Krigsvidenskabelige angik, har jeg det Indtryk, som jeg tror, de allerfleste af mine Meningsfæller dele, at her var vi ikke saa meget hjemme. Dels frembyder der sig jo den Vanskelighed, at det i og for sig ikke hører hjemme under disse Forhandlinger, dels er det jo Noget, de Saglyndige bedst kunne beskæftige sig med i det kommende Udvalg, og dels kunde vi jo ikke, med Hensyn til Enkelthederne, i den Saglyndighed, vi kunne præstere paa det militære, det krigsvidenskabelige Omraade, hamle op med den Fagdannelse, der altid staar bag ved enhver som helst Krigsminister, det Korps af Mænd, hvis Hverv det er at beskæftige sig med disse Forhold. Det Spørgsmaal, hvorledes Fæstningen skal være, er et Spørgsmaal, som vi i og for sig ikke staa os ved at have med at gjøre. Spørgsmaalet, om vi overhovedet skulle have en Fæstning eller ei, er derimod ulige interessanter, og det er klart, at der kan gives en stor Mængde Oplysninger derom, og at der er faldet og kan falde mange Argumenter for og imod. Jeg har hørt den Udtalelse, som det ærede Medlem for Kjøbenhavn Amts 5. Valgkreds (Holstein-Ledreborg) er fremkommen med, og jeg kan tilføie, at jeg har megen Sympathi for den og kan slutte mig til den. Men det er klart, at der paa det Punkt er sagt næsten Alt, hvad der kan siges for og imod. Denne Sag har været saa grundig behandlet, saavel her i denne Sal, som i Pressen og andre Steder, at det er svært at komme med Noget derom, jeg tiltror mig i hvert Fald ikke at kunne det. Derimod er